

Katedra dokumentární tvorby

Posudek teoretické diplomové práce – bakalářské / magisterské

Autor/ka práce: Kateř Tureček

Název práce: Ztvárnění euforie trans* osob v dokumentárním filmu

Posudek vedoucí/ho práce

Posudek oponenta/ky

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Lukáš Kokeš, KDT, FAMU

Hodnocení obsahu a výsledné podoby teoretické diplomové práce:

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce.....B

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu.....D

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu.....D

Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol a jejich proporce.....B

Jazyková a stylistická úroveň práce.....B

Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejeté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě)B

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úpravaC

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru.....B

Celkové hodnocení diplomové práce (A-F)C

(vysvětlivky hodnocení: A = výborný výkon převyšující daná kritéria, B = nadprůměrný výkon s minimem chyb, C = průměrný výkon s přijatelným počtem chyb, D = přijatelný výkon s větším počtem chyb, E = výkon vykazující minimální naplnění kritérií, F = nepřijatelný výkon)

Doporučení:

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce obsahuje odstavec shrnující obsah práce a její závěry; rozvádí detailněji hodnocení dílčích kritérií uvedených výše, zejména zdůvodnění známek D, E, F; vyzdvihuje přednosti práce, zvláště v případě hodnocení A, B; formuluje otázky, k nimž se student/ka musí při obhajobě vyjádřit; na závěr uvádí jednoznačné vyjádření, zda autor prokázal či neprokával schopnost samostatné tvůrčí činnosti ve své oblasti výzkumu, zda jeho práce splňuje či nespĺňuje požadavky standardně kladené na diplomové práce, zda vedoucí/oponent práci doporučuje či nedoporučuje k obhajobě a jakou známku navrhuje. Slovní hodnocení má typicky rozsah 1 normostrany; v případě práce bez výtek může být i kratší. U prací, kde není co vytýkat, je namístě položit doplňující otázku ve smyslu, kam by uchazeč pokračoval v dalším výzkumu.

Vlastní slovní hodnocení teoretické diplomové práce:

Východiskem ke zpracování textu Ztvárnění euforie trans* osob v dokumentárním filmu je pro Kateř Tureček osobní zkušenost s řešením otázky, jak upřímně, věrně, autenticky, s vědomím barvitě palety možností a výrazových prostředků ztvárnit v dokumentárním filmu komplexní prožitek trans* osob. Vedle teoretického ponoru do vymezeného prostoru zkoumání vzniká autorský film s cílem prozkoumat téma trans* identity a nabídnout vyvažující pohled na životy postav, jejichž reality jsou ve světové i tuzemské mainstreamové dokumentární produkci zobrazovány zkresleně, neúplně, častokrát nespravedlivě, trans*fobně a ve své podstatě předsudečně. Pro Kateř Tureček teoretické zkoumání vytváří základ budoucí sady nástrojů, s nimiž bude dále pokračovat ve vlastní tvorbě způsobem, aby divákům nabídla komplexnější a hlavně reálnější zpracování trans* tematiky bez prvoplánové fixace na přehnanou exploataci vnitřního konfliktu postav, z něhož častokrát plyne redukce hrdinek a hrdinů na osoby žijící v permanentním napětí a vnitřním střetu. Jako základ pro své úvahy volí analýzu třech zahraničních a jednoho tuzemského dokumentárního filmu.

V první části své práce vymezuje Kateř Tureček základní pojmy, kontexty a významy trans* terminologie. Důležité je přitom nastínění historického, kulturního a společensko-politického kontextu, v němž se trans* lidé v současnosti v České republice pohybují, jaké síly na ně působí a odkud tyto síly vyrůstají. Obecné zamyšlení nad postavením trans* osob a jejich reprezentací nejen v českém mediálním prostoru dovádí k definici klíčových termínů euforie a dysforie. S nimi dále pracuje jako s ústředními měřítky vyváženosti překladu zkušenosti trans* osob do jazyka audiovizu.

Pro ověření hypotézy o tom, že v mediálním prostoru stále převládá cisheteronormativní předsudek akcentující spíše problematické, dysforické prožívání reality trans* osobami, analyzuje Kateř Tureček tři zahraniční, na v Čechách snadno dostupných VOD platformách dohledatelné filmy a cyklické pořady, zobrazující trans* hrdinstvo. Tento výběr doplňuje o kritické zamyšlení nad východisky, tvorbou a vyzněním vlastního autorského dokumentu „Proč se cítím jako kluk?“.

Tato analytická část teoretické diplomové práce je vedena zejména jako podrobný popis užitých výrazových prostředků u vybraných titulů. Kateř Tureček se věnuje zevrubnému líčení scén, modu snímání, užitých šířek a délek záběrů, střihové výstavby situací, použití nebo nepoužití emotivní hudby atd. Tvoří obsahové resumé vyprávění. To vše posléze hodnotí z hlediska výsledného akcentu euforického versus dysforického prožívání hrdinů*ek. Základní neoformalistickou analýzu doplňuje občas svými osobními komentáři a letnými interpretacemi. Zde bych osobně uvítal hlubší interpretační ponor do analyzovaných děl, ocenil bych důslednější práci s formální analýzou nasbíranými poznatky. Líčení výrazových prostředků je první krok k následné interpretaci výsledků zkoumání. Tato autorská interpretace je v případě práce Kateř Tureček spíše umírněná ve prospěch prostého popisu vybraných děl. Jistý obrat nastává v poslední části, kdy Kateř Tureček reflektuje vlastní východiska, postupy, předsudky a tvorbu významů včetně reakcí publika u vlastního dokumentárního filmu Proč se cítím jako kluk?. Na tomto místě dochází k opětovnému prolnutí teoretického, praktického a osobního úhlu pohledu, což textu navrácí zajímavou dynamiku a osobitost, jakou má práce ve své první části. Nicméně analytické části z mého úhlu pohledu chybí důkladnější interpretační práce a důslednější využití analytických nástrojů a konceptů, které nabízí například filmová nebo kulturologická studia. Nevyužitý prostor v tomto ohledu manifestuje skromná práce s citacemi a odkazy na odbornou literaturu.

S uvedenými výhradami doporučuji teoretickou diplomovou práci Kateř Tureček k obhajobě a navrhuji známku C.

V Praze dne 2.9.2022

Lukáš Kokeš

